

ผลการวิจัย

ระบบการควบคุมคุณภาพของห้องปฏิบัติการ เคมีคลินิกด้วยคอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพสูงมาก เนื่องจากความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการคำนวณข้อมูล จำนวนมาก ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ ในระบบที่ได้นำเสนอไว้สามารถแยกผลลัพธ์ได้เป็น 2 ประการ คือ

1. ความถูกต้องของผลการตรวจวิเคราะห์
2. ความแม่นยำของผลการตรวจวิเคราะห์

ผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณทางสถิติต่าง ๆ จะเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าในระบบการควบคุมคุณภาพนั้นกำลังเกิดอะไรขึ้น ทำให้นักวิทยาศาสตร์สามารถตัดสินใจได้ถูกต้องว่าจะปฏิบัติอย่างไรต่อไป

สำหรับรายละเอียดของผลการทดลองแบ่งออกได้เป็น

5.1 สร้างความถูกต้องของผลการตรวจวิเคราะห์

5.1.1 โปรแกรมสำหรับคำนวณข้อมูลที่ได้จากการตั้งมาตรฐานการตรวจวิเคราะห์

จากการใช้ Linear regression analysis เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างแกน x กับแกน y ปรากฏว่าให้ผลเป็นที่น่าพอใจ แม้ในกรณีที่ x กับ y ไม่สัมพันธ์กันก็สามารถปรับค่า y เข้าหาค่า x ได้ แล้วจึงเขียน Regression line ขึ้นใหม่

ผลการคำนวณ (ผนวก ก(1))

$$r = .99623$$

$$v = 8$$

$$t = 32.6242$$

ค่า r ซึ่งเข้าใกล้ 1 แสดงว่า x กับ y มีความสัมพันธ์กันดี และค่า t ที่
ได้มากกว่าค่า t จากทฤษฎี ($v = 8, t_{.05} = 2.306$)

ดังนั้น $P < .001$ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่า x กับ y
มี linear relationship

นอกจากนี้การเขียน Regression line ยังทำได้สะดวก โดยปรับค่า y ตาม
Linear regression equation จึงได้แสดงผลไว้ในภาคผนวก ก(1)

5.1.2 โปรแกรมสำหรับคำนวณข้อมูลที่ได้จากการเลือกกรรมวิธีตรวจวิเคราะห์
สำหรับการเลือกและเปรียบเทียบวิธีตรวจวิเคราะห์ 2 วิธี นั้น ให้นำ
เสนอวิธีการทดลองเป็น 2 วิธี ด้วยกันคือ

วิธีทดลองที่ 1 Pair t-test

วิธีทดลองที่ 2 Bartlett's test

ซึ่งลักษณะการทดลองแตกต่างกันออกไป แต่ก็สามารถตัดสินใจว่าวิธี
ตรวจวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธี นั้น ให้ผลแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าให้ผลแตกต่างกันก็ควรตัดสินใจด้วย
การทดสอบ % Recovery (ข้อ 3.2.2) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้คือ

ผนวก	สถิติที่คำนวณได้	ผลการทดสอบสมมติฐาน
ก(2)	$T = 3.59$	Significant ($v = 29, t_{.05} = 2.04$)
ก(3)	$X^2 = 4.13$	Significant ($v = 1, X^2_{.05} = 3.84$)
ก(4)	$F = .9494$	Not significant ($F_{.95, (29, 29)} = 1.86$)

แสดงว่าวิธีวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธี นั้น ให้ผลแตกต่างกัน แต่มี % recovery ที่
เท่า ๆ กัน ซึ่งนักวิทยาศาสตร์สามารถเลือกใช้วิธีใดก็ได้ แล้วแต่ความสะดวกในการทำงาน

ในกรณีที่ทั้ง 2 วิธี ให้ผลไม่แตกต่างกัน แต่มี % recovery ต่างกัน ก็ควรเลือกวิธีที่มี % recovery สูงที่สุด

5.2 สร้างความแม่นยำของผลการตรวจวิเคราะห์

5.2.1 สร้างแผนภูมิควบคุมความแม่นยำ

จากข้อมูลในภาคผนวก ข. จะได้สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน (%C.V.) เป็น

Determination of	Normal pool (A)	Abnormal pool (B)	Difference between pool (B-A)
Serum transaminase	7.098 %	2.924 %	5.447 %
Creatinine	6.657 %	2.057 %	4.122 %
Blood ureanitrogen	7.118 %	1.891 %	4.294 %

และได้ตารางวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนสองทางเป็น

การตรวจวิเคราะห์	สาเหตุของความแปรปรวน	ค่าที่คำนวณได้	การทดสอบความมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %
Serum transaminase	Days	.79	ไม่มี
	Pools	10983.51	มี
	Additivity	3.50	ไม่มี
Serum creatinine	Days	.77	ไม่มี
	Pools	17426.30	มี
	Additivity	.25	ไม่มี
Blood urea nitrogen	Days		ไม่มี
	Pools	15830.70	มี
	Additivity	.22	ไม่มี

จะเห็นได้ว่าค่า F ที่ได้จาก Pools มีค่าสูงมาก แสดงว่าในกรรมวิธีตรวจวิเคราะห์นั้น สามารถแสดงความแตกต่างระหว่าง Normal และ Abnormal pool ได้ ส่วนแผนภูมิควบคุมคุณภาพที่ได้ทั้งหมดนั้น ได้นำไปใช้งานควบคุมกับหัวข้อ 5.2.2 (ผลในภาคผนวก ค.)

5.2.2 ผลการคำนวณค่าความแปรปรวนสองทาง

การตรวจวิเคราะห์	สาเหตุของความแปรปรวน	ค่า F ที่คำนวณได้	การทดสอบความมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %
<u>Serum transaminase</u>			
6 ม.ค. 19 ถึง	Days	1.45	ไม่มี
16 ก.พ. 19	Pools	17382.31	
	Additivity	5.78	ไม่มี
17 ก.พ. 19 ถึง	Days	1.50	
29 มี.ค. 19	Pools	12870.51	ไม่มี
	Additivity	14.95	
<u>Serum creatinine</u>			
6 ม.ค. 19 ถึง	Days	1.76	ไม่มี
16 ก.พ. 19	Pools	26846.79	
	Additivity	.61	ไม่มี
17 ก.พ. 19 ถึง	Days	11.84	
29 มี.ค. 19	Pools	68170.21	ไม่มี
	Additivity	14.69	
<u>Blood urea nitrogen</u>			
6 ม.ค. 19 ถึง	Days	1.69	ไม่มี
16 ก.พ. 19	Pools	22572.84	
	Additivity	.05	ไม่มี
17 ก.พ. 19 ถึง	Days	1.71	
29 มี.ค. 19	Pools	25275.69	ไม่มี
	Additivity	.15	

5.2.3 การแปรผลจากการใช้แผนภูมิควบคุมความแม่นยำควบคู่กับการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนสองทาง

1) ในการตรวจวิเคราะห์ Serum transaminase จากวันที่ 6 มค.2519 ถึง 16 กพ.2519 ค่า Additivity $F = 5.78$ มีค่าสูงกว่าค่า F จากทฤษฎี ($F_{.95, (1, 28)} = 4.2$) เมื่อตรวจสอบจากแผนภูมิควบคุมความแม่นยำจะพบวาทน Difference between pools มีจุดเกิดขึ้นจากการเหวี่ยงจากกันของทั้ง 2 pools หลายจุด แต่ในกรณีเช่นนี้ยังสามารถยอมรับว่าควบคุมได้ เพราะค่าต่าง ๆ ไม่เกินข้อจำกัดที่ได้ตั้งไว้ในหัวข้อ 4.2.3 และ 4.2.4

ต่อมาในระหว่างวันที่ 17 กพ. 2519 ถึง 29 มี.ค. 2519 ค่า Additivity $F = 14.95$ และพบว่าใน Abnormal pool นั้น มี Systemic trend เกิดขึ้น ซึ่งอาจเนื่องมาจากการเสื่อมสลายของ Abnormal pool หรือการคลาดเคลื่อนของ Standard curve

2) ในการตรวจวิเคราะห์ Serum creatinine จากวันที่ 6 มค.2519 ถึง 16 กพ.2519 ไม่มีสิ่งใดผิดปกติเลย แต่ในช่วง 17 กพ. จนถึง 29 มี.ค.2519 มีการปฏิเสธสมมติฐานทั้ง Days และ Additivity ซึ่งหมายความว่าเริ่มสูญเสียความแม่นยำ โดยเกิด Systemic shift เท่าที่ใดตรวจสอบก็ได้พบว่ามีสาเหตุมาจากการนำเอาสารละลายต่าง NaOH ที่เตรียมใหม่มาใช้ ซึ่งมีความเข้มข้นสูงกว่าเดิม จึงต้องแก้ไขและตั้งมาตรฐานการวิเคราะห์ใหม่

3) ในการตรวจวิเคราะห์ Blood urea nitrogen ไม่มีความผิดปกติเกิดขึ้นเลยจากวันที่ 6 มค. 2519 จนถึง 29 มี.ค. 2519